

ԿՈՄԻՏԱՍԱ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹՅԱՆ ԱՆՏԻՊ ԷԶԵՐԻՑ

«Էշմիածին» ամսագրի սույն համարում հրատարկում ենք Կոմիտաս վարդապետի եկեղեցական երաժշտության վերաբերյալ անտիպ էջերից ևս երեք նմուշ:

Դրանցից առաջին մշակումը վերնագրված է «Ալէլուիխ Պայծառակերպութեան»: Ինչպես նկատվում է Կոմիտաս վարդապետի ինքնագրի լուսանկարում, բնագրի վրա մասիսով կատարված են սրբագրական ճշտումներ Կոմիտաս վարդապետի ձեռքով: Արտադրելիս մենք նկատի շենք առել այս նշումները, որովհետև դրանք մնան մասամբ անընթեռնելի են. վերարտադրել ենք սեաթանաք նախնական գրության վրայից:

Կոմիտաս վարդապետը «Պայծառակերպութեան ալէլուիխ» այս մշակումը դաշնավորել է Պայծառակերպության տոնի երկրորդ՝ երկուշաբթի օրվա «Հարց»-ից առաջ երգվող «Ալէլուք»-ից: Նա վերցրել է այս «Ալէլուք»-ի երկրորդ տան առաջին հատվածը՝ «Էկերինք յնծացեն առաջի Տեառն, զի գայ և հասիալ է Տէր ի դատել զերկիր»: Այնուհետև, «Պայծառակեռպության երկրորդ օրվա «Ալէլուք»-ին միացրել է որպես շարունակություն երեքշաբթի օրվա «Ալէլուք»-ի նույնպես երկրորդ տան առաջին հատվածը՝ «Էկերինք որպէս մոմ հալեսցին յերեսաց Տեառն, յերեսաց Տեառն ամենայն երկիր»:

«Պայծառակերպութեան ալէլուիխ»-ի այս մշակումն ունի երկու մաս, առաջինը բազմաձալն, իսկ երկրորդը՝ քառածալն:

Հրատարակության հանձնված երկրորդ ստուիպ բնագիրը մշակումն է «Պատարագի Սուրբ Աստուած»-ի: Սա մեկ ուրիշ տարրերակն է Կոմիտասյան և Եկմալյան սուրբ պատարագի երգեցողության ժամանակ ծաշու գրքից առաջ երգվող «Սուրբ Աստուած» երեքսրբենի երգի մայր եղանակի:

Կոմիտասյան ծանոթ պատարագի մեջ «Սուրբ Աստուած»-ը եռաձայն դաշնավորում է, իսկ այժմ հրատարակվող պատարագի «Սուրբ Աստուած»-ը քառաձայն է, նույնքան հարազատ Կոմիտասյան և Եկմալյան «Սուրբ Աստուած»-ի մշակումների այն եղանակներին, իր բնույթով նույնքան հաշող, վեհ և հանդիսավոր:

Հրատարակվող երրորդ անտիպ բնագիրը մշակումն է «Խաչի Սուրբ Աստուած»-ի, որ երգվում է Խաչի տոներին և Ավագ Ուրբաթ՝ Քրիստոսի թաղման արարողության ընթացքում: Ունի հանդիսավոր, ծանր և վեհ եղանակ:

«Խաչի Սուրբ Աստուած»-ի Կոմիտասյան ինքնագիր բնագիրը ևս ունի մատիտով կատարված սրբագրություններ, որոնք, նույն կարգի այլ ուղղումների համեմատությամբ, ավելի պարզ են և դյուրընթեռնելի: Մշակումը քառածայն խառն խմբի համար է կատարված:

ԱՐՍԵՆ ԱԲԵՂԱ ԲԵՐԲԵՐՅԱՆ

ԱՐԴՅՈՒՆԱ ՊԱՅԵՇԱՌԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ

ԳՐԻ ԱՌԱՎ. ՈՒ ԴԱՇՆԱԿԵՑ
ԿՈՄԻՏԱՍ. ՎԱՐԴԱՊԵՏ

1. b - r̄b
gēn - də - gēn a - nə - q̄b Sbənə, q̄b qawj և նաս - եալ t̄ Ste h̄ qaw -
- sh̄l qbr - l̄hr: Շr - պէս մու հա - l̄bu - ḡb յb - rb - uawg
Sbənə, յb - rb - uawg Sbənə w - m̄b - նայն br - l̄p - r̄

ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱԾ ՊԱՏԱՐԱԳԻ

S.
A.
Onigr Առ - ուած, Սուրբ կը զօր, Սուրբ և ան - ման, որ յար - եարի մի - նե - լոց, ո - զու -
որ համբաւած փառօք առ Հայր, ո - զու -
որ ծը - նար և յայս-նե - ցօր, ո - զու -
T.
B.

ԱՆԻՔ ԱՍՏՈՒԱԾ ԽԱԶԻ

ԾԱՆՐԱԳՈՅՑՆ-ՎԵՆ

A musical score page showing two staves of music. The top staff is for the orchestra, featuring parts for Violin (Violin I and II), Cello, Double Bass, and Trombone. The bottom staff is for the choir, divided into Soprano (S.), Alto (A.), Tenor (T.), and Bass (B.). The vocal parts are labeled with 'Unerp' (Unerp) and 'U.us.' (U.us.). The score includes dynamic markings like 'f' (fortissimo), 'p' (pianissimo), and 'sp' (sforzando). Measure 11 starts with a forte dynamic. Measure 12 begins with a piano dynamic.

A musical score for piano and voice. The top staff shows the piano part with a treble clef, and the bottom staff shows the vocal part with a bass clef. The vocal part includes lyrics in Russian: 'твад' (measured in eighth notes), 'ни твад' (measured in eighth notes), 'Уолрп' (measured in eighth notes), and 'и' (measured in eighth notes). The piano part features various chords and rests. Measure 11 ends with a double bar line and repeat dots. Measure 12 begins with a new section of the vocal line.

A musical score page showing two staves of music. The top staff is in treble clef and the bottom staff is in bass clef. Measure 11 starts with a forte dynamic (ff) and a sixteenth-note pattern. Measure 12 begins with a piano dynamic (p), followed by eighth-note patterns. The vocal parts are labeled 'qor.' and 'Volgr.' The page number '10' is visible at the bottom right.

